

Sygn. akt IV U 934/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 sierpnia 2015 roku nr (...)

w sprawie M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ustala, że nie podwyższa o 50 % stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej odwołującego M. J. jako płatnika składek w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2008 roku do 31 marca 2009 roku.

Sygn. akt IV U 934/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 listopada 2015 roku

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podwyższył o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek M. J. w roku składkowym obejmującym okres od 01.04.2008r. do 31.03.2009r., tym samym ustalił iż wysokość stopy procentowej wynosi w tym okresie 3%

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł M. J. domagając się zmiany przedmiotowej decyzji poprzez ustalenie wysokości obowiązującej płatnika składek stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym obejmującym okres od 01.04.2008 do 31.03.2009 wynoszącej 2%.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wyrażoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, powołując się na przepisy ustawy z dnia 30.10.2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. J. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej od dnia 01.01.2008r. W przekazanych do ZUS dokumentach rozliczeniowych płatnik rozliczył składki ubezpieczeniowe wypadkowe według stopy procentowej 1,80 %.

W trakcie przeprowadzonej w październiku 2013r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kontroli ustalono że płatnik rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej właśnie od wskazanej daty i zgłosił osoby do ubezpieczenia wypadkowego. W miesiącu styczniu 2008r. liczba ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu wynosiła 13 osób. W zaświadczeniu o numerze identyfikacyjnym REGON z dnia 18.12.2007r. jako rodzaj przeważającej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wskazano 4521A – wykonywanie robót ogólnobudowlanych związanych z wznoszeniem budynków, czyli działalność zaklasyfikowaną według PKD do sekcji F. Dla tego rodzaju działalności załącznik nr. 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29.11.2002r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz. U. z 2002r., Nr 200, poz. 1692 ze zm.) przewidywał wówczas stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 2,00%.

Dowód: - akta ZUS,

W dniu 15.11.2013r. płatnik po przeprowadzonej kontroli skorygował dokumenty rozliczeniowe wykazując stopę procentową 2,00%. Skorygował deklaracje rozliczeniowe i opłacił zaległe składki wraz z odsetkami.

Dowód: - akta ZUS,

- deklaracje rozliczeniowe k. 6 – 21,

Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów. Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowanie, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie było przesądzenie czy ZUS zasadnie podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek M. J. w okresie rozliczeniowym od 01.04.2008r. do 31.03.2009r. o 50,00%.

Rozpoczynając niniejsze rozważania, w pierwszej kolejności należy wyjść od tego, iż zgodnie z załącznikiem Nr 2 (w wersji obowiązującej w chwili rozpoczęcia prowadzenia działalności przez odwołującego się) do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz. U. Nr 200 poz.1692 ze zm.), a dotyczącym grupy działalności, kategorii ryzyka i stóp procentowych składki na ubezpieczenie wypadkowe dla grup działalności, grupa działalności właściwa dla odwołującego wymieniona jest pod pozycją 20, tj. „Budownictwo”. Stopa procentowa składki dla tego rodzaju działalności wynosi 2,00%.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2015r. poz. 1242) stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek. Z kolei zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, któremu Zakład nie ustalił kategorii ryzyka z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji, o której mowa w art. 31 ust. 6, przez trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe, wynosi tyle, co stopa procentowa określona dla grupy działalności, do której należy.

Po myśli art. 34 ust. 1 omawianej ustawy jeżeli płatnik składek nie przekaże danych lub przekaże nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę. Z kolei ust. 3 stanowi, iż przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 i art. 33 ust. 1 i 2, którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie.

Przesłanką do zastosowania tego przepisu i podwyższenia stopy procentowej składki może być tylko zawinione działanie płatnika składek. Takie stanowisko wyraża się zarówno w literaturze (komentarz do omawianej ustawy – Lach, Samol, Ślebzak, Oficyna 2010) oraz w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Z bogatej judykatury SN jak i Sądów Apelacyjnych wynika, że stwierdzenie czy strona nie ponosi, czy też ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 34 ust. 1 ustawy musi być podejmowana indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w tej konkretnej sprawie wymierzenie składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniana także przez pryzmat zasady zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez państwo prawa (zob. m.in.: wyrok SA w Krakowie z dn. 05.03.2013, III AUa 1131/12, wyrok SN z dnia 16.06.2011r., I UK 15/11). Trzeba też zwrócić uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dn. 08.11.2013 (II UK 147/13, LEX nr. 1396514) w którym stwierdzono, iż funkcja sankcji przewidzianej w art. 34 ust. 1 przedmiotowej ustawy jest zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciężących na nich obowiązków. Dlatego też jej zastosowanie ma sens wówczas, gdy – przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności – można przewidywać, że spełni lub może spełnić założony przez ustawodawcę, dyscyplinujący cel. W przypadku stosowania tej instytucji powinien być wzięty pod uwagę stosunek płatnika składek do realizacji ustawowych obowiązków, w tym także jego zachowanie po stwierdzeniu nieprawidłowości w dotychczasowym działaniu.

W wyroku tym podniesiono także, iż do zastosowania sankcji wynikającej z art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej nie jest wystarczające wystąpienie po stronie płatnika jakiegokolwiek winy nawet w jej najlżejszym stopniu (culpa levissima), charakterystycznym dla odpowiedzialności deliktowej. Skoro bowiem skutek w postaci przekazania Zakładowi nieprawdziwych danych jest wynikiem nienależytego wykonania obowiązków ciężących na płatniku składek z mocy ustawy, a fakt ten stwarza domniemanie winy i przenosi na płatnika składek ciężar wykazania, iż zgłoszenie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych, to przy uwzględnieniu analogii Iuris i odwołaniu się w tym zakresie do zasad odpowiedzialności kontraktowej, należałoby uznać, iż kwestia winy płatnika składek winna być oceniana przez pryzmat jego odpowiedzialności za niezachowanie należytej staranności. Podkreślenia wymaga również to, że należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, którą określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności, nie oznacza staranności wyjątkowej, lecz staranność dostosowaną do działającej osoby, przedmiotu, jakiego działanie dotyczy oraz okoliczności, w jakich działanie to następuje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2002r., I CKN 971/100, LEX nr 56902).

Odnosząc powyższe do omawianego stanu faktycznego i oceniając sprawę indywidualnie należy stwierdzić, iż w omawianym przypadku nie można mówić o takim stopniu winy płatnika składek który uzasadniałby zastosowanie sankcji z omawianej normy prawnej, a okoliczności wskazane poniżej prowadzą do tezy, że jej wymierzanie nie jest celowe. Płatnik w roku 2008 był początkującym przedsiębiorcą, który zobowiązany był samodzielnie ustalić obowiązującą go wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe. Okoliczności wykazały, że wysokość stopy została ustalona błędnie, omyłkowo i błąd ten został skorygowany, a składki zapłacone wraz z odsetkami. Nie ma przesłanek świadczących o tym, że stopa procentowa składek na ubezpieczenie wypadkowe została zaniżona celowo. Podkreślić należy, że w omawianym przypadku stopień zawinienia jest znikomy a sama okoliczność popełnienia błędu przez płatnika w sposób omyłkowy nie uzasadnia podwyższenia stopy składki o 50 %. Podkreślić też należy zachowanie płatnika po wykryciu błędu tj. niezwłoczną zapłatę podwyższonej składki na ubezpieczenie wypadkowe raz z odsetkami. Trudno więc tutaj mówić o jakiejś szkodzie po stronie ZUS. Wszystko powyższe prowadzi

do wniosku, że nie jest konieczne w realiach przedmiotowej sprawy stosowanie sankcji o której mowa w cytowanym powyżej przepisie.

Mając na uwadze całokształt okoliczności ujawnionych w sprawie Sąd postanowił zmienić zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ustala, że nie podwyższa o 50% stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej odwołującego M. J. jako płatnika składek w roku składowym obejmującym okres od 01 kwietnia 2008r. do 31 marca 2009r.